

Meten is weten voor natuurbeheer op Fort bij Rijnauwen

Eerste exemplaar rapport biodiversiteit overhandigd

Bunnik, 23 april 2024. De natuur op Fort bij Rijnauwen is met recht uniek te noemen. Dat blijkt eens te meer uit het jaarlijkse Monitorprogramma Biodiversiteit, waarin de soortenrijkdom nauwgezet in kaart is gebracht om meer inzicht te krijgen in de ontwikkeling van flora en (avi)fauna op het fort. Al deze informatie is gevat in het rapport *Biodiversiteit van Fort bij Rijnauwen*. Hierin staan 1243 soorten beschreven die op het fort voorkomen en biedt voldoende handvatten om het natuurbeheer te optimaliseren. Het rapport is samen met vertegenwoordiging van stichting Vrienden van Fort bij Rijnauwen op 23 april 2024 overhandigd aan Jelka Both, hoofd provincie Utrecht, Staatsbosbeheer. ‘Dankbaar voor dit uitgebreide rapport en de fijne samenwerking met de stichting om de unieke natuurwaarden van het fort voor nu en de toekomst te behouden.’

Fort bij Rijnauwen, onderdeel van UNESCO Hollandse Waterlinies, is een bestemd natuurfort en onderdeel van het NatuurNetwerk Nederland. Het grootste en groenste NHW-fort vormt een vitale enclave voor de natuur in de Kromme Rijn-regio. In 2022 heeft de gemeente Bunnik een ontheffing verleend binnen het vigerende bestemmingsplan om enkele, bij het fort passende commerciële en educatieve activiteiten te ontwikkelen. Voor eigenaar Staatsbosbeheer genereren deze activiteiten de noodzakelijke middelen voor het beheer en onderhoud van het fort. Daarbij is afgesproken mogelijke effecten op de fortnatuur te meten en vast te leggen in het Monitorprogramma Biodiversiteit (MPB). Met de jaarlijkse uitkomsten kan tijdig worden bijgestuurd in beheer en soortenbescherming. Elke soort heeft immers een voorkeur voor optimale leefomstandigheden. Het beheer is er dan ook op gericht die omstandigheden zoveel als mogelijk in stand te houden en waar nodig te verbeteren. ‘Meten is weten, het beheerplan wordt met dat doel steeds aangepast en verfijnd, zodat soorten beschermd blijven’ aldus Cees de Jong, coördinator en samensteller van het rapport en Bert van Dijk, verantwoordelijk boswachter ecologie.

Opvallende soorten

In het rapport zijn tot nu toe 1243 soorten op het fort beschreven, waaronder 186 Rode Lijst-soorten die in hun voortbestaan worden bedreigd. De verwachting is dat het aantal aangetroffen soorten nog zal toenemen de komende jaren, zeker binnen de nader te onderzoeken insectengroep. De basis van de fortnatuur wordt gevormd door de unieke flora en vegetatie van het fort. Op 31,4 ha komen meer dan 225 hogere planten voor, waaronder zeldzaamheden als geelhartje en addertong. ‘Dit grote aantal soorten tref je normaal in Nederland aan op een oppervlakte van 100 km²’, aldus voorzitter Cees de Jong. ‘Het natuurfort is een waar ‘paddenstoelenparadijs’ met meer dan 500 soorten, waaronder de bijzondere wasplaten en andere Rode Lijst-soorten’. Daarnaast telt het fort meer dan 200 soorten mossen en korstmossen. Op het fort worden jaarlijks gemiddeld zeven vleermuissoorten gevonden, met enkele honderden overwinteraars in de gebouwen. Alle marterachtigen van de Utrechtse Heuvelrug

komen voor, waaronder de das. Ringslangen en amfibieën leven op en rond de fortgrachten. Heel bijzonder is ook dat 44% van weekdiersoorten in Nederland voorkomt op het fort. 'Het fort telt meer dan 50 soorten broedvogels, waaronder de havik, vier soorten spechten, uilen en niet te vergeten de koning van het fort: de ijsvogel', zegt bestuurslid Rob Zakee. Om de samenwerking te vieren was er een cadeau van de Vrienden voor Staatsbosbeheer: een prachtige foto van deze mooie vogel, gemaakt op het fort door Rob Zakee.

Samenwerking

Binnen het Monitorprogramma Biodiversiteit werken Staatsbosbeheer en de Vrienden van Fort bij Rijnauwen nauw samen. De metingen worden uitgevoerd door de officiële soortorganisaties van het Netwerk Ecologische Monitoring, zoals Zoogdierverseniging, Ravon, Floron, Sovon, de Vlinderstichting, BLWG-KNNV en Nederlandse Mycologische Vereniging. Zij gebruiken allen wetenschappelijk erkende meetmethoden. Het Monitorprogramma Biodiversiteit wordt jaarlijks geüpdatet, mede dankzij de inzet van deze gewaardeerde soortorganisaties.

De stichting Vrienden van Fort bij Rijnauwen blijft Staatsbosbeheer ondersteunen bij het coördineren, rapporteren en vertalen van de resultaten naar een passend beheer van de fortnatuur. Daarvoor is nu met het rapport een duurzame basis gelegd. U kunt de Vrienden van Fort bij Rijnauwen ondersteunen, meer informatie op www.fortbijrijnauwen.nl

Overhandiging rapport biodiversiteit met (vlnr) Rob Zakee, Jelka Both, Cees de Jong en Bert van Dijk